

## Statenvoorstel 66/17 A

Voorgestelde behandeling

Procedurevergadering :

PS-vergadering :

**Onderwerp**  
Begroting 2018

**Datum**

3 oktober 2017

**Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

### Samenvatting

Provinciale Staten stellen jaarlijks de begroting vast. In de begroting wordt vastgelegd welke resultaten en prestaties de provincie in het begrotingsjaar levert en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn.

### *Bestuursopdrachten*

In het kader van deze begroting doen Gedeputeerde Staten aan uw Staten voorstellen om ter uitwerking van de bij de perspectiefnota 2017 vastgestelde bestuursopdrachten financiële middelen te alloceren. Dit betreft:

- Bestuursopdracht MKB-plus faciliteit;
- Bestuursopdracht Versnelling transitie veehouderij;
- Bestuursopdracht Brabantse Agenda Wonen;
- Bestuursopdracht Vitale bodem.

Met betrekking tot de bestuursopdracht Digitalisering hebben uw Staten een mededeling over de voortgang ontvangen.

Over de bestuursopdracht Toekomst aanpak Mobiliteit worden uw Staten geïnformeerd middels een Statenmededeling over de uitkomsten van het traject Toekomst Mobiliteit. De speerpunten en acties die daaruit voortvloeien zijn verwerkt in deze begroting en gebundeld in een digitaal magazine.

Om de bestuursopdrachten uit te kunnen voeren wordt gevraagd om deels structureel, maar vooral incidenteel het Organisatie Kosten Budget (OKB) te verhogen.

### *Sleutelprojecten*

Bij deze begroting introduceren Gedeputeerde Staten, zoals aangekondigd bij de perspectiefnota 2017, het MIPP Sleutelprojecten. Met dit instrument worden de mogelijkheden om flexibel in te kunnen spelen op initiatieven en projecten vanuit

de samenleving en de mogelijkheden om unieke kansen te verzilveren uitgebreid. De genoemde Meerjaren Integrale Planning Projectbijdragen (MIPP) voor sleutelprojecten bevat tevens de uitwerking van Motie M45 'Beweging met sleutelprojecten'.

**Datum**

10 november 2017

**Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

*Overige voorstellen*

Bij deze begroting wordt voorgesteld om de opcenten motorrijtuigenbelasting voor het begrotingsjaar 2018 ongewijzigd vast te stellen. Tevens wordt er gevraagd om € 200.000 beschikbaar te stellen voor de opvolging van het rapport 'Ondertussen in het Buitengebied'.

*Financiële positie*

De begroting geeft de financiële positie van de provincie weer en laat meerjarig een sluitend evenwicht van lasten en baten zien. De begroting is opgesteld met de voorstellen uit de bestuursrapportage als uitgangspunt. Dat laat een meerjarig positief saldo zien voor deze bestuursperiode van € 75,3 mln.

Aanvullend doen wij u bij dit statenvoorstel bij de begroting een aantal voorstellen ter uitwerking van de bestuursopdrachten en een voorstel voor de opvolging van het rapport 'Ondertussen in het Buitengebied'. Bij deze voorstellen wordt een beroep gedaan op de vrije begrotingsruimte. Als uw Staten daarmee instemmen zullen deze middels de eerste begrotingswijziging 2018 aan de begroting worden toegevoegd. Hierna resteert een meerjarig (positief) saldo van € 44,7 mln. voor deze bestuursperiode. Dit saldo is beschikbaar voor verdere uitvoering van de ambities uit het bestuursakkoord en het opvangen van eventuele tegenvallers, knelpunten en voor het verzilveren van kansen die bijvoorbeeld volgen uit het nieuwe Regeerakkoord.

**Het voorstel**

Ten aanzien van de Begroting 2018

1. De Begroting 2018 inclusief de uiteenzetting van de financiële positie vast te stellen en te autoriseren op het niveau van de in het overzicht van baten en lasten genoemde bedragen (zie begroting 2018: blz. 181 / 182);
2. De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vast te stellen op het niveau zoals opgenomen in het overzicht van geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (zie begroting 2018: blz. 183 / 184);
3. Kennis te nemen van de uitvoeringsinformatie 2018 (digitaal toegezonden) met daarin per begrotingspost de nadere specificatie van de onder beslispoint 1 vast te stellen begrotingsbedragen op de door het rijk voor alle provincies voorgeschreven uniforme taakvelden;

#### Ten aanzien van opcenten motorrijtuigenbelasting

4. De heffingsverordening opcenten motorrijtuigenbelasting Noord-Brabant 2018 vast te stellen (ontwerpbesluit II).

#### **Datum**

10 november 2017

#### **Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

#### Ten aanzien van de uitwerking Bestuursopdrachten

5. Aanvullende middelen te alloceren ten behoeve van de uitwerking van de bestuursopdrachten:
  - a. MKB-plus faciliteit
    - € 60 mln. te voteren als investeringskrediet ten behoeve van MKB-plus faciliteit voor de twee onderdelen, onder voorwaarde dat het ministerie van Economische Zaken (NL Invest in oprichting), de Europese Investeringsbank (EIB) en het Europees Investeringsfonds tegen gelijke voorwaarden deelnemen;
    - € 6 mln. (10%) af te dekken via de Economische Structuurversterking als onderdeel van de Investeringsagenda 3e tranche.
  - b. Versnelling transitie veehouderij
    - €45 mln. te voteren als investeringskrediet t.b.v. Ondersteunende Maatregelen Transitie Veehouderij, waarbij €7,5 mln. als risicoafdekking ten laste van de vrije begrotingsruimte wordt gealloceerd;
    - €11,5 mln. (incl. risicoafdekking) beschikbaar te stellen voor de uitvoering in 2018 ten laste van voorfinanciering Verplaatsing Intensieve Veehouderij (€4 mln. uit Burap 2017) en € 7,5 mln. ten laste van de vrije begrotingsruimte;
    - Voor de periode 2019-2020 €15,6 mln. te reserveren binnen de vrije begrotingsruimte (stelpost) t.b.v. Ondersteunende Maatregelen Transitie Veehouderij.
  - c. Brabantse Agenda Wonen:
    - 2018: € 650.000, ten laste van de vrije begrotingsruimte
    - 2019: € 350.000, ten laste van de vrije begrotingsruimte
  - d. Vitale bodem
    - 2018: € 500.000, ten laste van de vrije begrotingsruimte
    - 2019: € 500.000, ten laste van de vrije begrotingsruimte
  - e. Digitalisering
    - € 375.000 uit de gereserveerde procesmiddelen Digitale Agenda van Brabant 1.0.

- f. Om de voorstellen onder 5a t/m 5e te realiseren is het nodig het Organisatie Kosten Budget (OKB) te verhogen met:
- o 2018 € 2.184.500
  - o 2019 € 1.184.500
  - o 2020 € 978.500
  - o 2021 € 978.500
  - o Structureel € 206.000
  - o Voor de periode 2019-2021 €1,9 mln. te reserveren voor het verhogen van het OKB binnen de vrije begrotingsruimte (stelpost) t.b.v. Ondersteunende Maatregelen Transitie Veehouderij.

**Datum**

10 november 2017

**Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

Ten aanzien van "Overige voorstellen"

6. € 200.000 beschikbaar te stellen uit de vrije begrotingsruimte voor de opvolging van het rapport "Ondertussen in het buitengebied"

Ten aanzien van MIPP Sleutelprojecten

7. a. De werkwijze t.b.v. het MIPP sleutelprojecten zoals beschreven in bijlage 5 vast te stellen.
- b. Gedeputeerde Staten de opdracht te geven om verkenningen uit te voeren naar de in het MIPP Sleutelprojecten (bijlage 5) genoemde sleutelprojecten.

Ten aanzien van het Meerjarenperspectief Ontwikkelbedrijf & Erfgoedcomplexen

8. a. Overeenkomstig artikel 3.4.1. van het Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf de tweede Voortgangsrapportage 2017, inclusief het voorstel om € 1 mln. (incidenteel) beschikbaar te stellen uit de Risicoreserve ontwikkelbedrijf, compartiment Woningbouwstimuleringsmaatregelen ten behoeve van het werkbudget Ontwikkelbedrijf, vast te stellen (bijlage 6)
- b. Kennis te nemen van de voortgangrapportage programma erfgoedcomplexen (bijlage 6b)

Ten aanzien van de Onderzoeks- en Adviesagenda 2018 en Beter Benutten

9. a. Kennis te nemen van de Onderzoeks- en Adviesagenda 2018 (bijlage 7)
- b. Kennis te nemen van de voortgang van het programma Beter Benutten (bijlage 8)

Begrotingswijziging

- 10 Begrotingswijziging vast te stellen aangaande de uitwerking van de bestuursopdrachten (ontwerpbesluit III)

## Aanleiding

Het is een wettelijke verplichting dat Provinciale Staten jaarlijks de begroting (bijlage 1) vast te stellen. Dit is vastgelegd in artikel 193 van de Provinciewet. De vastgestelde begroting is kaderstellend voor de uitvoering door Gedeputeerde Staten gedurende het begrotingsjaar.

## Datum

10 november 2017

## Documentnummer

GS: 4255418

PS: 4263940

In de begroting wordt voor het begrotingsjaar vastgelegd wat de provincie gaat doen (beleidsprestaties) om de gestelde doelen te bereiken. Tevens worden de middelen beschikbaar gesteld om deze prestaties uit te voeren. Bij het opstellen van de begroting hebben wij het 'bestuursakkoord Beweging in Brabant', de daarbij behorende financiële paragraaf, de vastgestelde uitvoeringsprogramma's en kaderstellende nota's als uitgangspunt genomen.

Verder hebben wij, in lijn met de [beleids- en P&C-cyclus](#), de consequenties van de voortgang van de uitvoering 2017 zoals verwoord in de bestuursrapportage in de begroting 2018 verwerkt.

Ook ontvangen uw Staten bij deze begroting een voorstel voor het alloceren van middelen als uitwerking van de bij de perspectiefnota 2017 vastgestelde bestuursopdrachten.

## Verbeterslagen

Wij werken continu aan een verdere verbetering van de P&C-documenten. Dit jaar hebben wij onder andere ingezet op het 'realistisch ramen'. Van deze verbeterslag heeft u kennis kunnen nemen middels de bestuursrapportage 2017. Deze verbeterslag werkt ook door in de begroting 2018. In de financiële begroting (blz. 175) is het effect hiervan nader toegelicht.

Daarnaast hebben wij in aansluiting op de vorig jaar doorgevoerde verbeteringen dit jaar ingezet op een beter toegankelijke, gebruiksvriendelijke en goed leesbare begroting. Wij geven hieraan invulling via twee sporen.

Ten eerste door beleidsinformatie gericht op te nemen in de begroting en daarbij door te verwijzen naar het beleidsdocument waarin deze informatie is opgenomen. Met deze verbeteringen hebben wij een volgende stap gezet in de kwaliteit van onze begroting. De nadruk heeft daarbij niet gelegen op het ontwikkelen van nieuwe indicatoren. De basis blijft datgene dat in de beleidscyclus en de daarin opgenomen beleidsnota's is vastgesteld. In de begroting zijn nu betere prestaties en indicatoren opgenomen die van wezenlijk belang zijn (minder en beter dan vorig jaar) voor het realiseren van de doelstellingen van het desbetreffende begrotingsprogramma. Wij blijven overigens werken aan de kwaliteit van onze beleidsdocumenten en -informatie, waardoor de basis voor de P&C-documenten ook verbetert. Ook zijn de toelichtingen op de productgroepen nu direct gekoppeld aan de begrotingsprogramma's. Hierdoor kunnen uw Staten eenvoudiger van het generieke programmaniveau schakelen naar het specifieke productgroepniveau. Tot slot is in lijn met de motie 'methode Duisenberg/ Van Meenen' een algemeen beeld van de programma's en paragrafen opgenomen.

En ten tweede door het begrotingsdocument en vervolgens de overige P&C-documenten en de onderliggende P&C-processen te digitaliseren. Een eerste resultaat hiervan is de webversie van de begroting 2018 die op drie november of zoveel eerder als mogelijk online zal komen.

**Datum**

10 november 2017

**Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

## **Toelichting op de voorstellen**

### **Begroting 2018 (voorstellen 1 t/m 3)**

Overeenkomstig artikel 193 van de Provinciewet dienen Provinciale Staten de begroting vast te stellen inclusief de analyse van de financiële positie. Meer specifiek autoriseren Provinciale Staten in dit kader de baten en lasten op productgroepniveau zoals opgenomen in het overzicht van baten en lasten. Tevens stellen Provinciale Staten de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vast zoals opgenomen in het betreffende overzicht.

De verdere uitwerking van de begroting in de voorgeschreven uitvoeringsinformatie wordt u ter informatie beschikbaar gesteld (bijlage 3).

### **Opcenten motorrijtuigenbelasting (voorstel 4)**

Overeenkomstig de afspraken in het bestuursakkoord worden de opcenten motorrijtuigenbelasting deze bestuursperiode niet geïndexeerd. Het opcententarief blijft daarmee hetzelfde als in 2015, 2016 en 2017: 76,1. Het opcententarief voor 2018 zal worden vastgelegd in de heffingsverordening. De heffingsverordening is als ontwerpbesluit II bij dit voorstel gevoegd.

### **Bestuursopdrachten (voorstel 5)**

#### *Bijstelling i.v.m. uitwerking bestuursopdrachten*

Met dit Statenvoorstel stellen wij uw Staten voor om extra middelen te alloceren voor de uitwerking van de bestuursopdrachten uit de Perspectiefnota. De uitwerkingen van de bestuursopdrachten MKB-plus faciliteit, Versnelling transitie veehouderij, Brabantse Agenda Wonen en Vitale bodem hebben uw Staten reeds ontvangen.

Verder bent u geïnformeerd over de voortgang van de bestuursopdracht Digitalisering. Over de bestuursopdracht Toekomst aanpak mobiliteit worden uw Staten geïnformeerd door middel van een Statenmededeling over de uitkomsten van het traject Toekomst Mobiliteit. De uitwerkingen van de bestuursopdrachten op hoofdlijnen volgen hierna:

### *MKB-plusfaciliteit*

Om de Brabantse internationale concurrentiepositie en de acquisitie van nieuwe bedrijven in onze provincie te behouden en te verbeteren wordt een MKB-plusfaciliteit in het leven geroepen. Met een revolverende inzet door de provincie van € 60 mln. wordt een investeringsvolume van € 600 mln. aangejaagd. Voor de bekostiging van de MKB-plusfaciliteit wordt een risicoreservering van 10% aangehouden. Dit vraagt om het apart houden door de provincie van een bedrag van € 6 mln. voor mogelijke risico's. Deze risicoreservering wordt gedekt uit middelen ten behoeve van Economische structuurversterking, investeringsagenda 3e tranche.

### **Datum**

10 november 2017

### **Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

### *Versnelling transitie veehouderij*

Als provincie Noord-Brabant werken wij met veel ambitie aan de versnelling in de transitie van de Brabantse agrofoodsector. Het beleid van de provincie is erop gericht dat de Brabantse veehouderij zich verder ontwikkelt naar een slimme, maatschappelijk gewaardeerde, duurzame, renderende sector en in harmonie met haar omgeving.

Deze uitwerking van de bestuursopdracht staat dan ook in het teken van het éxtra op gang brengen van deze transitie. Hoe kunnen wij als provincie hiervoor de juiste meerwaarde creëren en werken aan een duurzaam ontwikkelperspectief?

Met deze 'ondersteunende maatregelen' leveren wij steun aan boeren die net die stap willen zetten op weg naar een duurzaam, rendabel bedrijf. Aan die boeren die actief op zoek zijn naar de allerbeste techniek, zoeken naar het meest innovatieve, en diervriendelijke stalsysteem voor hun dieren. Aan boeren die nog zoekende zijn, en niet weten welke toekomst bij hen past. Wij geven kracht aan boeren die regie willen nemen over hun toekomst, ook als dat betekent dat zij kiezen voor een geheel ander carrièreperspectief. Zo creëren wij samen toegevoegde waarde binnen de agrofoodsector en bereiken we resultaat op verschillende maatschappelijke doelen.

Deze ondersteunende maatregelen geven een stevige impuls op belangrijke maatschappelijke doelen als verbetering van leefomgeving in het buitengebied, dierenwelzijn, veiligere stallen en terugdringen van criminaliteit en vormen daarmee een aanvulling op diverse lopende instrumenten.

Voor de ontwikkelende veehouders zetten we vooral in op het bevorderen van de ontwikkeling en introductie van innovatieve stalsystemen die uitgaan van een 'bron'-aanpak. De inzet is erop gericht om voor elk type veehouderij een toepasbaar alternatief te hebben voor end-of-pipe-technieken. Voor veehouders in deze groep richten we een fonds op dat met kapitaal individuele veehouders helpt de gevraagde investeringen te financieren. We zetten voor jonge boeren nog een extra stapje in begeleiding en financiële ondersteuning.

Natuur-inclusief boeren heeft onze bijzondere aandacht vanwege de positieve effecten op natuur, water en milieu. We helpen veehouders die kiezen voor dit type bedrijfsvoering, met de ondersteuning van voorbeeldbedrijven, delen van kennis, en een grondbank.

**Datum**

10 november 2017

**Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

Ook bij stoppende veehouders volgen we de lijn van het creëren van perspectief en waarde. Wij bieden een aantrekkelijk perspectief aan die veehouders met een stalderingsloket dat slim meters opkoopt, en maatwerk levert. Hiermee voorkomen we nieuwe leegstand in het buitengebied, eventuele verrommeling en onveiligheid. Door dit 'stalderen' met stoppers' ontstaat een nieuwe optie naast bestaande opties als herbestemming en ruimte voor ruimte.

Verder dragen we bij aan het ontwikkelen van perspectief voor de ondernemer en zijn gezin. Het Ondersteuningsnetwerk helpt bij het oriënteren op de toekomst en ondersteunt concreet bij het oppakken van een nieuwe ondernemingsactiviteit en desgewenst bij oppakken van werk buitenshuis.

We organiseren collectieve sloop- en asbestsanering, waardoor kosten lager zijn en kwaliteit gegarandeerd is.

Voor veehouders die buitenproportioneel geraakt worden door onze maatregelen kan het college van Gedeputeerde Staten besluiten maatwerk toe te passen.

De financiële uitwerking van de ondersteuningsmaatregelen bedraagt voor de periode 2018 -2020 indicatief € 75 mln. Dit is opgebouwd uit € 45 mln. beschikbaar te stellen als investeringskrediet en € 30 mln. programmatische uitgaven. Voorgesteld wordt om dit bedrag te bekostigen vanuit de vrije begrotingsruimte en Verplaatsing Intensieve Veehouderij (VIV)

Voor de dekking van dit investeringskrediet - de inleg van € 45 mln. in twee fondsen - voorzien wij op dit moment voldoende ruimte in het overschot liquide middelen, naar analogie van de inleg in het MKB-plusfonds. De risico-afdekking voor dit krediet - nu geraamd op € 7,5 mln. - maakt onderdeel uit van de € 30 mln. voor programmatische uitgaven. Wij stellen voor deze € 30 mln. ten laste te brengen van de vrije begrotingsruimte.

Van deze € 30 mln. nemen wij nu € 12,5 mln. op in de exploitatiebegroting 2018 (opgebouwd uit: € 7,5 mln. risicoreservering, € 1 mln. t.b.v. het OKB en € 4 mln. programmatische middelen). De resterende € 17,5 mln. (opgebouwd uit € 15,6 mln. programmatische middelen en 1,9 mln. t.b.v. het OKB) reserveren wij op een stelpost voor realisatie in 2019 en 2020. Om deze middelen te plaatsen in de programmabegroting wordt de betreffende begrotingswijziging ter vaststelling aan uw Staten voorgelegd.

Het college van Gedeputeerde Staten zal uw Staten een Statenmededeling met het Uitvoeringsprogramma voor ondersteuning van de transitie aanbieden. Thans is voorzien dat deze op 27 oktober a.s. in een themabijeenkomst met u kan worden besproken, voorafgaande aan de bespreking en vaststelling van het statenvoorstel voor de begroting op 10 november a.s.

*Brabantse Agenda Wonen*

Om de regio specifieke kwaliteiten van Brabant te behouden en te versterken, staan we de komende jaren voor een aantal grote uitdagingen. 'Het wonen' speelt



hierbij een belangrijke rol. Niet in de laatste plaats omdat Brabant nog een flinke woningbouwopgave heeft, met een sterk accent op de eerstkomende 10 tot 15 jaar (+120 duizend woningen tot 2030). Hierbij gaat het niet alleen om het wonen 'sec'; het voorzien in de behoefte van huishoudens aan voldoende en geschikte woonruimte. Meer en meer gaat het ook om de meerwaarde van het wonen als een van de drijvende krachten achter tal van sociaal-maatschappelijke en ruimtelijk-kwalitatieve (transitie)opgaven. Doel van de Brabantse Agenda Wonen is om actief bij te dragen aan de (verdere) versnelling van de woningbouwproductie, het vernieuwen en verduurzamen van de bestaande woningvoorraad en aan het zorgvuldig ruimtelijk inpassen van de behoefte aan nieuwe woonruimte. De agenda bevat vier actielijnen:

- inzetten op duurzame verstedelijking
- nadruk op bestaande woningvoorraad
- inzetten op realistisch, flexibel en vraaggericht planaanbod
- regionale samenwerking te versterken en de regionale woningbouwafspraken te vernieuwen

Voor de uitwerking van de bestuursopdracht wordt gevraagd om in 2018 € 650.00 en 2019 € 350.000 beschikbaar te stellen uit de vrije begrotingsruimte.

#### *Vitale bodem*

Gedeputeerde Staten hebben laten onderzoeken wat er voor nodig is om de bodem in Noord-Brabant weer duurzaam gezond te maken. Uw Staten zijn hierover inmiddels geïnformeerd. Bewustwording, kennisuitwisseling en andere vormen van samenwerking met agrarisch onderwijs en bedrijfsleven zijn daarbij erg belangrijk. Het intensieve grondgebruik heeft er voor gezorgd dat agrarische gronden zijn verdicht en minder vruchtbaar zijn geworden. Dat heeft ook nadelige gevolgen voor de gewasopbrengsten, de waterkwaliteit, het waterbeheer en de kwaliteit van natte natuurgebieden. Door het inzetten van de sturingsmogelijkheden kunnen we de transitie naar duurzaam bodemgebruik binnen de agrarische bedrijfsvoering aanjagen en het proces naar herstel van de bodem in gang zetten. Het gevraagde aanvullende budget van € 1 mln. uit de vrije begrotingsruimte wordt in de vorm van opdrachten ingezet voor het nader inventariseren van de bodemkwaliteit en een monitoringssysteem, het ontwikkelen en uitwisselen van praktijkkennis en het opzetten van een bodemnetwerk. Tevens wordt een communicatiestrategie naar ondernemers en ketenpartijen en een haalbaarheidsonderzoek van innovatieve bodem-gerelateerde projecten (demo-bedrijven, klimaatcredits) opgesteld.

**Datum**

10 november 2017

**Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

### *Digitalisering*

Over de voortgang van deze bestuursopdracht zijn uw Staten middels een Statenmedeling geïnformeerd. Digitalisering is dé grote veranderaar van onze tijd, en veranderde de afgelopen tien jaar ons dagelijks leven, arbeid en werkgelegenheid, wetenschap, bedrijvigheid, veiligheid en democratie. De ontwikkelingen op het gebied van digitalisering zijn snel en verlopen onvoorspelbaar (disruptief). De provincie zet hier op in met een open extern gerichte blik, een variëteit aan samenwerkingspartners en middelen en menskracht om snel op ontwikkelingen in te kunnen springen. Hierbij bewandelt het College een tweesporenbeleid. Enerzijds wordt gewerkt aan een visie op Digitalisering die met een Statenvoorstel in het voorjaar van 2018 aan Uw Staten wordt voorgelegd als Digitale Agenda van Brabant 2.0. Deze visie zal zijn afgeleid van de Digitale Agenda van de Rijksoverheid en de Europese Digitale Agenda. Anderzijds worden deelvoorstellen ontwikkeld die illustratief zijn voor de versnellings- en transitiestappen die het College rondom Digitalisering wil maken. Op korte termijn nemen Gedeputeerde Staten ook enkele 'no regret' maatregelen die genomen kunnen worden binnen het bestaande mandaat, gericht op:

- Brabant Smart Region
- Ruim baan voor de data economie
- Heel Brabant digitaal verbonden
- De provincie 'fit for future'

Voorgesteld wordt om € 375.000 al gereserveerde procesmiddelen Digitale Agenda van Brabant 1.0 voor de verdere beleidsontwikkeling ter beschikking te stellen.

### *Toekomst aanpak Mobiliteit*

De bestuursopdracht betreft het in beeld brengen wat er nodig is om als provincie klaar te zijn voor de toekomst van mobiliteit. Hierover informeren we uw Staten met een Statenmededeling over de uitkomsten van het traject Toekomst Mobiliteit. Een jaar lang hebben wij het gesprek gevoerd met Brabanders en professionals en deze inzichten hebben we vertaald in zes speerpunten en acties (o.a. Kwaliteitsnota Onderhoud Provinciale Infrastructuur en de toekomst van Openbaar Vervoer). Ook vraagt het specifieke kwaliteiten en extra capaciteit om voorop te blijven lopen op het terrein van Smart Mobility. Daaraan geven we invulling door middel van de bestuursopdracht digitalisering. Recent hebben uw Staten ook de Statenmededeling 'programmering mobiliteit' ontvangen waarin we een vernieuwde opzet van de begroting 2019 aankondigen.

### **Datum**

10 november 2017

### **Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

### *Het Organisatie Kosten Budget (OKB)*

Ter uitvoering van een eerder aan uw Staten gedane toezegging hebben wij de meerjarenontwikkeling en sturing op het OKB en capaciteitsinzet uitgewerkt in een korte notitie die als bijlage 4 bij dit PS-voorstel is gevoegd.

#### **Datum**

10 november 2017

#### **Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

Voordat wij een voorstel tot ophoging van OKB doen, onderzoeken wij uiteraard eerst of extra taken niet binnen de bestaande capaciteit kunnen worden opgevangen. Uit dit onderzoek blijkt dat het niet mogelijk is om de nieuwe, extra taken die de bestuursopdrachten met zich meebrengen binnen het bestaande OKB van de robuuste organisatie op te vangen. Dit resulteert in het verzoek om het OKB voor de uitwerking van de bestuursopdrachten te verhogen:

|               |             |
|---------------|-------------|
| - 2018        | € 2.184.500 |
| - 2019        | € 1.184.500 |
| - 2020        | € 978.500   |
| - 2021        | € 978.500   |
| - Structureel | € 206.000   |

### **Ten aanzien van "Overige voorstellen" (voortel 6)**

In opdracht van de Vereniging Brabantse Gemeenten en de provincie Noord-Brabant is onderzoek gedaan naar bestuurskracht en de bestuurlijke aanpak van ondermijning in het buitengebied. Het resulteerde begin mei 2017 in het rapport 'Ondertussen in het buitengebied'. Het rapport snijdt opnieuw het belang aan van brede bewustwording en urgentiebesef rond de problematiek van ondermijnende criminaliteit in het buitengebied en doet aanbevelingen aan gemeenten en provincie. Wij hebben de conclusies uit het rapport onderschreven en de aanbevelingen vertaald naar een concrete opdracht waarbij ook twee prioriteiten zijn benoemd te weten, aanpak leegstand en recreatieparken. De voorgestane vervolgaanpak loopt grofweg langs drie actielijnen die zijn gericht op:

- kracht van partners: samenwerken als één overheid
- weerbaarheid en integriteit: gericht op vergroten awareness
- eigen beleidskracht: hoe we met provinciaal beleid tegendruk kunnen opbouwen tegen ondermijning.

Over de nadere uitwerking wordt u door middel van een Statenmededeling geïnformeerd. Voor de uitvoering van de vervolgaanpak is het voorstel om in 2018 € 200.000 in de begroting op te nemen. Voorgesteld wordt deze kosten te dekken uit de vrije begrotingsruimte.

# Samenvattend overzicht uitwerking bestuursopdrachten en overige voorstellen

Datum

10 november 2017

Documentnummer

Stoet 425418

PS: 4263940

| Voorstel<br>Bedragen in X €1 mln.                                                | 2018           | 2019           | 2018<br>-<br>2019 | 2020          | 2021          |              |
|----------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------|-------------------|---------------|---------------|--------------|
| Versnelling transitie veehouderij (2018)                                         | 11,5           |                | 11,5              |               |               |              |
| MKB-plus faciliteit (risicoreservering)                                          | 6,0            |                | 6,0               |               |               |              |
| Brabantse Agenda Wonen                                                           | 0,65           | 0,35           | 1,0               |               |               |              |
| Vitale bodem                                                                     | 0,50           | 0,50           | 1,0               |               |               |              |
| Digitalisering                                                                   | 0,375          |                | 0,375             |               |               |              |
| Opvolging rapport 'Ondertussen in het buitengebied'                              | 0,20           |                | 0,20              |               |               |              |
| Verhoging OKB                                                                    | 2,1845         | 1,1845         | 3,369             | 0,9785        | 0,9785        | 0,206        |
| Reservering transitie veehouderij periode 2019 -2021                             |                | 15, 6          |                   |               |               |              |
| Reservering OKB t.b.v. transitie veehouderij periode 2019 - 2021                 |                | 1,9            |                   |               |               |              |
| <b>Totaal</b>                                                                    | <b>21,4095</b> | <b>19,5345</b> | <b>40,944</b>     | <b>0,9785</b> | <b>0,9785</b> | <b>0,206</b> |
| Dekking uit Economische Structuurversterking, investeringsagenda 3e tranche.     | 6,0            |                | 6,0               |               |               |              |
| Dekking uit procesmiddelen Digitale Agenda van Brabant 1.0                       | 0,375          |                | 0,375             |               |               |              |
| Dekking uit reservering voor versnelling transitie veehouderij (burap 2017, VIV) | 4,0            |                | 4,0               |               |               |              |
| Dekking uit vrije begrotingsruimte                                               | 11,0345        | 19,5345        | 30,569            | 0,9785        | 0,9785        | 0,206        |
| <b>Totaal</b>                                                                    | <b>21,4095</b> | <b>19,5345</b> | <b>40,944</b>     | <b>0,9785</b> | <b>0,9785</b> | <b>0,206</b> |

## Financieel kader

In de begroting zijn de financiële mutaties verwerkt tot en met de voorstellen die in het kader van de bestuursrapportage 2017 ter besluitvorming bij Provinciale Staten voorliggen. Rekening houdend met het hierboven geschetste beroep op de vrije begrotingsruimte ter uitwerking van de bestuursopdrachten en de opvolging van het rapport 'Ondertussen in het buitengebied' resteert de volgende vrije begrotingsruimte:

### Datum

10 november 2017

### Documentnummer

GS: 4255418

PS: 4263940

| <b>Vrije begrotingsruimte</b><br>Bedragen X € 1 mln. | <b>2018</b> | <b>2019</b> | <b>2018<br/>-<br/>2019</b> | <b>2020</b> | <b>2021</b> | <b>Struct.</b> |
|------------------------------------------------------|-------------|-------------|----------------------------|-------------|-------------|----------------|
| Saldo na bestuursrapportage                          | 37,7        | 37,6        | 75,3                       | 37,3        | 9,8         | 14,6           |
| Beroep op vrije begrotingsruimte                     | - 11,0345   | -19,5345    | 30,569                     | - 0,9785    | - 0,9785    | - 0,206        |
| <b>Resterende vrije begrotingsruimte</b>             | 26,6655     | 18,0655     | 44,731                     | 36,3215     | 8,8215      | 14,394         |

De begroting sluit met een saldo van € 44,7 mln. in de jaren 2018 - 2019. Deze middelen zijn beschikbaar voor de verdere ambities uit het bestuursakkoord, voor het opvangen van tegenvallers en risico's en bijvoorbeeld voor het verzilveren van kansen uit het regeerakkoord. Bij een volgende integrale afweging kan hierover besloten worden.

## MIPP Sleutelprojecten (voorstel 7)

In de perspectiefnota 2017 is aangekondigd dat het (financieel) instrumentarium wordt verrijkt om in te kunnen spelen op initiatieven uit de samenleving en om unieke kansen te kunnen verzilveren. Met het MIPP Sleutelprojecten doen wij uw Staten hiervoor een voorstel. De uitwerking van de bij de perspectiefnota vastgestelde motie 'M45 Beweging met sleutelprojecten' is hierin tevens meegenomen.

In het Meerjaren Integrale Planning Projectbijdragen (MIPP) wordt gekozen voor een voor een kwalitatieve en ontwikkelgerichte sturings- en verantwoordingsfilosofie. Dat betekent dat vanuit onze eigen ambities en met het oog op maatschappelijke meerwaarde, gelijke tred wordt gehouden met het ritme en de dynamiek binnen sleutelprojecten. In het MIPP Sleutelprojecten hanteren wij een fasegeoriënteerde werkwijze bestaande uit twee fases: verkenning en besluitvorming/uitvoering.

Aan uw Staten worden gevraagd om de werkwijze zoals in bijlage 5 staat verwoord vast te stellen. Daarbij wordt tevens gevraagd om Gedeputeerde Staten de opdracht te verlenen om de projecten die in de verkenningfase zijn opgenomen nader te verkennen en uit te werken. Deze verkenningen dienen te worden aangeboden bij de Perspectiefnota 2018. Gedeputeerde Staten krijgen verder de opdracht om gerelateerd aan de verkenningen een werkwijze te ontwikkelen over de wijze waarop de sleutelprojecten naar de besluitvormingsfase kunnen worden gebracht.

### **Meerjarenperspectief Ontwikkelbedrijf 2017 (voorstel 8)**

Op basis van artikel 3.4.1. van het beheersstatuut Ontwikkelbedrijf brengen wij twee keer per jaar een rapportage uit (bijlage 6a). Ook treffen uw Staten de tussentijdse rapportage Grote Erfgoedcomplexen over de eerste helft van 2017 aan (bijlage 6b).

#### **Datum**

10 november 2017

#### **Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

Het tweede Meerjarenperspectief Ontwikkelbedrijf 2017 leggen wij hierbij ter vaststelling aan uw Staten voor. Hierin wordt voorgesteld om het werkbudget van het Ontwikkelbedrijf incidenteel met € 1 mln. te verhogen. Het ontwikkelbedrijf heeft een budget voor kosten die niet terugverdiend kunnen worden in de projecten. Dit gaat veelal om kosten ten aanzien van projectverkenningen waarbij kosten worden gemaakt voor onderzoek en overige diensten. Als een project op basis van de businesscase niet zijn doorgang vindt kunnen de gemaakte kosten niet worden terugverdiend. Op dit moment is het budget ontoereikend om dergelijke kosten volledig te dekken. Derhalve wordt voorgesteld om dit budget met incidenteel € 1 mln. te verhogen en dit te dekken door een incidentele onttrekking van € 1 mln. uit de Risicoreserve Ontwikkelbedrijf, compartiment Woningbouwstimuleringsmaatregelen. Uit de meest recente inzichten blijkt dat deze reserve ruimte biedt voor deze aframing. De financieel technische vertaling wordt meegenomen bij de slotwijziging 2017. Uw Staten ontvangen later dit jaar een voorstel om het Beheersstatuut van het ontwikkelbedrijf aan te passen.

Provinciale Staten hebben op 13 november 2015 ingestemd met het beleidskader erfgoed 2016-2020. In het beleidskader is aangegeven dat halfjaarlijks wordt gerapporteerd over de voortgang van het programma Erfgoedcomplexen.

### **Onderzoeks- en Adviesagenda 2018 en Beter Benutten (voorstel 9)**

De provincie wil sturen op kennis die de organisatie nodig heeft en die door onder andere onderzoek en advies kan worden verkregen. Om dit goed te borgen wordt jaarlijks de Onderzoeks- en Adviesagenda opgesteld. De agenda 2018 is als bijlage 7 bij dit voorstel opgenomen. De Onderzoeks- en Adviesagenda is een dynamisch en levend document. In de bestuursrapportage (najaar 2018) kunnen uw Staten de aanvullingen of wijzigingen op deze agenda vinden. In de jaarrekening 2018 zal vervolgens verantwoording worden afgelegd over de Onderzoeks- en Adviesagenda 2018, inclusief de onderzoeken en adviezen die zijn toegevoegd bij de update in de bestuursrapportage. Uw Staten zijn uitgenodigd om nu of later dit jaar onderzoeks- dan wel adviesvragen toe te voegen.

Bij de behandeling van de bevindingen van de Zuidelijke Rekenkamer t.a.v. het programma Beter Benutten 1.0 door Provinciale Staten in september 2015, heeft gedeputeerde Van der Maat de toezegging gedaan om de Staten via de reguliere P&C cyclus te informeren over de voortgang van Beter Benutten. Specifiek over Beter Benutten projecten waar de provincie Noord-Brabant trekker van is of financieel in participeert. Deze bijlage geeft invulling aan de gedane toezegging (bijlage 8).

### **Begrotingswijziging (voorstel 10)**

In dit statenvoorstel hebben wij uw Staten in aanvulling op de begroting een aantal voorstellen gedaan die een wijziging van de begroting 2018 tot gevolg hebben. Het betreffen vooral financiële consequenties van de uitwerking van de bestuursopdrachten. Bijlage 9 geeft hierop een toelichting. De consequenties voor de begroting worden verwerkt in de eerste Begrotingswijziging 2018 die eveneens ter besluitvorming voorligt (ontwerpbesluit III)..

#### **Datum**

10 november 2017

#### **Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

### **Leges**

De legestarieven dienen jaarlijks door Provinciale Staten door vaststelling van de tarieventabel te worden vastgesteld. Met ingang van 2014 wordt bij de legessystematiek als uitgangspunt gehanteerd om kostendekkende tarieven te hanteren. Op basis van dit uitgangspunt worden de nieuwe tarieven opgenomen en toegelicht in paragraaf 2 Heffingen.

Wij streven er naar om de tarieven voor het volgende jaar jaarlijks bij de behandeling van de begroting door uw Staten te laten vaststellen. Omdat op dit moment over de hoogte van de tarieven in verband met de Natuurbeschermingswet nog geen definitieve duidelijkheid bestaat, zullen wij de wijzigingsverordening Legesverordening Noord-Brabant 2012 voor het einde van dit jaar ter vaststelling aan uw Staten voorleggen.

### **Tot slot**

Eind oktober zal, naar alle waarschijnlijkheid, het nieuwe kabinet haar nieuwe regeerakkoord presenteren. De kansen en consequenties van het nieuwe regeerakkoord voor onze eigen Brabantse ambities zijn nu nog niet bekend. De Actieagenda Brainport is als input voor de onderhandelingen toegestuurd en wij verwachten elementen daaruit in het regeerakkoord terug te zien.

Wij staan in de startblokken om de kansen uit het regeerakkoord die het realiseren van de Brabantse opgaven dichterbij brengen samen met het nieuwe kabinet te benutten. Wij hebben, gelet op de resterende vrije begrotingsruimte, ook financiële ruimte ingebouwd om in te kunnen spelen op het nieuwe regeerakkoord.

**Bijlagen**

1. Begroting 2018
2. Bijlagenboek bij de begroting 2018 (deel D)
3. Uitvoeringsinformatie 2018
4. Organisatiekostenbudget t.b.v. begroting 2018.
5. MIPP Sleutelprojecten
6. A. Tweede Meerjarenperspectief Ontwikkelbedrijf 2017  
B. Tussentijdse rapportage Grote Erfgoedcomplexen aan over de 1<sup>ste</sup> helft van 2017.
7. Onderzoeks- en Adviesagenda 2018
8. Voortgang programma Beter benutten
9. Toelichting op ontwerpbesluit III

**Datum**

10 november 2017

**Documentnummer**

GS: 4255418

PS: 4263940

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

ir. A.M. Burger

Opdrachtgever:

Opdrachtgever: mevrouw M.C.A. Buuron, (073) 680 88 21,  
mbuuron@brabant.nl, cluster Bedrijfsvoering van eenheid Directeur Bedrijfsvoering  
/ CIO.

Opdrachtnemer: J.S.C. Bedaf (073) 681 2983 jbedaf@brabant.nl en  
J.B.A.M. Eppenhof, (073) 680 84 53, jeppenhof@brabant.nl, afdeling Financiën,  
Planning en Control van cluster Bedrijfsvoering.